

2025-04-01

Dnr SON 2025-405
Dnr KS 2025-344

Social- och omsorgsnämnden

**Avgifter för prövning av ansökan om tillstånd till
småskalig gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker,
avgifter för tillsyn, samt tillägg till delegationsordningen,
införande**

Förslag till social- och omsorgsnämndens beslut

1. Socialförvaltningens förslag till avgifter tillstyrks.
2. Beviljande av ansökan om tillstånd till gårdsförsäljning enligt 5 a kap. 1 och 2 §§ alkohollagen delegeras till alkoholhandläggare.

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Socialförvaltningens förslag till avgifter tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Med stöd av 5 a kap. 17 § alkohollagen införs från och med den 1 juni 2025:
  - avgift för prövning av ansökan om tillstånd till gårdsförsäljning enligt 5 a kap. 1 § med 8 800 kronor.
  - avgift för prövning av ansökan om tillstånd till gårdsförsäljning enligt 5 a kap. 1 § med 4 395 kronor om sökanden redan har serverings- eller provsmakningstillstånd
2. Med stöd av 5 a kap. 17 § alkohollagen införs från och med den 1 juni 2025, avgift för tillsyn av den som bedriver gårdsförsäljning enligt 5 a kap. 1 § alkohollagen med 1 540 kronor per år.

Ärende

Regeringen föreslår att möjligheter till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker införs i alkohollagen den 1 juni 2025. Riksdagen planerar behandla förslaget den 23 april.

Med anledning av föreslagen ändring av alkohollagen behöver nya ansöknings- och tillsynsavgifter fastställas. Med hänsyn till att det föreslagna tillståndsförfarandet är väldigt likt det för serveringstillstånd och tillstånd till provsmakning föreslås avgifterna vara de samma som avgiften för

stadigvarande provsmakningstillstånd till allmänheten. I de fall den enskilde som ansöker om tillstånd till gårdsförsäljning redan innehar provsmakning- eller serveringstillstånd bedöms tillståndsprövningen inte bli lika omfattande. Tillståndsavgiften för dessa föreslås bli densamma som avgiften för ansökan om stadigvarande ändring av serveringstillstånd. Tillsynen på plats hos de som har tillstånd till gårdsförsäljning anses inte ge något större merarbete då merparten av innehavarna även har provsmaknings- och/eller serveringstillstånd. Av den anledningen bör den årliga tillsynsavgiften vara den samma som för de som till kommunen anmält försäljning av folköl.

Socialförvaltningen föreslår Social- och omsorgsnämnden att beviljande av ansökan om tillstånd till gårdsförsäljning enligt 5 a kap. 1 och 2 §§ alkohollagen delegeras till alkoholhandläggare, samt att tillstyrka förslaget inför kommunstyrelsens beredning till kommunfullmäktiges beslut.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse - Avgifter för prövning av ansökan om tillstånd till småskalig gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker, avgifter för tillsyn, samt tillägg till delegationsordningen, införande, 2025-04-01

Bakgrund

I prop. 2024/25:86 *Bättre förutsättningar för besöksnäringen i fråga om småskalig produktion av alkoholdrycker* föreslås att det ska införas en möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker i syfte att förbättra förutsättningarna för lokal besöksnäring.

Regeringen bedömer att det är förenligt med EU-rätten att införa en småskalig gårdsförsäljning samtidigt som detaljhandelsmonopolet värnas. En förutsättning är att begränsningar införs i syfte att säkerställa att försäljningen är begränsad och att det är besöket snarare än försäljningen som står i centrum. Det föreslås därför bl.a. krav på tillstånd för gårdsförsäljning och att alkoholdryckerna är egentillverkade. Enbart småskaliga oberoende tillverkare ska få meddelas gårdsförsäljningstillstånd. Gårdsförsäljning ska endast få ske till konsumenter som deltar i ett kunskapshöjande besöksarrangemang som anordnats av tillverkaren. Tillståndshavaren ska få bedriva gårdsförsäljning från endast ett försäljningsställe. Försäljningen till varje enskild konsument ska inte få överstiga 0,7 liter spritdrycker, tre liter vin, tre liter starköl och tre liter andra jästa alkoholdrycker vid samma besökstillfälle.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 juni 2025. Reformen bör utvärderas och de nya bestämmelserna om gårdsförsäljning föreslås gälla i sex år från ikraftträdandet. Kommunerna föreslås bli tillstånds- och tillsynsmyndighet. Kommunerna får även ta ut en avgift för detta.

Lagstöd (enligt prop. 2024/25:86)

5 a kap. Alkohollagen (2010:1622)

Gårdsförsäljningstillstånd

1 § För gårdsförsäljning krävs det tillstånd (gårdsförsäljningstillstånd).

Förutsättningar för tillstånd

2 § Gårdsförsäljningstillstånd får meddelas en oberoende tillverkare som yrkesmässigt och på egen hand tillverkar alkoholdrycker, om

1. den karaktärsgivande delen av tillverkningen sker på tillverkningsstället, och
2. tillverkarens årsproduktion av
  - a) spritdrycker inte överstiger 75 000 liter,
  - b) jästa alkoholdrycker med upp till 10 volymprocent alkohol inte överstiger 400 000 liter och
  - c) jästa alkoholdrycker med mer än 10 volymprocent alkohol inte överstiger 200 000 liter.

Tillverkare av vin ska tillverka vinet av druvor som uteslutande kommer från tillverkarens egna odlingar.

Avgifter

17 § Kommunen får ta ut en avgift för prövningen av ansökan om gårdsförsäljningstillstånd enligt de grunder som beslutas av kommunfullmäktige.

Kommunen får också ta ut en avgift för tillsyn enligt 9 kap. av den som har tillstånd att bedriva gårdsförsäljning.

Ekonomiska konsekvenser

Socialförvaltningen har idag två alkoholhandläggare som hanterar ansökningar om serveringstillstånd samt bedriver tillsyn över innehavare av serverings-tillstånd.

Vad gäller tillståndsansökningar gör förvaltningen bedömningen att fem till tio företag kommer ansöka om tillstånd till gårdsförsäljning. Intäktsökningen och merarbetet bedöms vara ganska litet.

Avgifter

Enligt föreslagen ändring av alkohollagen får kommunen ta ut en avgift för prövningen av ansökan om gårdsförsäljningstillstånd. Med hänsyn till att det föreslagna tillståndsförfarandet är väldigt likt det för serveringstillstånd och tillstånd till provsmakning föreslås avgifterna vara de samma som avgiften för stadigvarande provsmakningstillstånd till allmänheten. Om den som ansöker om tillstånd till gårdsförsäljning redan innehar provsmakning- eller serveringstillstånd är de redan kända av kommunen och tillståndsprövningen bör inte bli lika omfattande varför en prövningsavgift för dessa föreslås bli den samma som vi ansökan om stadigvarande ändring av serveringstillstånd. Tillsynen på plats hos de som har tillstånd till gårdsförsäljning anses inte ge något större merarbete då merparten av innehavarna även har provsmaknings- och/eller serveringstillstånd. Av den anledningen föreslås den årliga tillsynsavgiften vara den samma som för de som till kommunen anmält försäljning av folköl.

Förslag till avgift för prövning av ansökan om tillstånd till gårdsförsäljning

- Ansökan om tillstånd till gårdsförsäljning: 8 800 kr
- Ansökan om tillstånd till gårdsförsäljning för den som innehar provsmaknings- och/eller serveringstillstånd: 4 395 kr

Förslag till tillsynsavgift

- Tillsynsavgift för innehavare av tillstånd till gårdsförsäljning: 1540 kr/år

Samråd

Samråd har skett med Juridikenheten som inte har något att erinra mot förslagen.

**Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om
medbestämmande i arbetslivet**

MBL-information eller förhandling är ej påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Socialförvaltningen

Paul Håkansson

Yvonne Thilander

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen